

TEREZA RIČANOVÁ OBRAZY SVĚTA

Vyjimečně povedený soubor pro děti
raději káhal a radouho:
14 seriálních radiačních obrazů –
mapa pojeďnáva o vesmíru, moři,
lesích, městě, zahradách,
podzemí...

800 stran,
290 stran
průvodce
+ 14 map
350 korun

KNIŽNÍ
tip 18

buenos
días

Hello

Achoj, jak sé

bom dia

guten
Tag

IAK TĚŽKÉ JE NAUČIT SE ČESKY? Zatímco děti cizinců se učí rychle, jejich rodičům trvá i několik let, než přestanou mít v hlavě guláš. Nebo tofu.

KLÁRA KUBIČKOVÁ

Umě v hlavě káša! vykřikuje poněkud bezradná Ruska. Před ní na stole leží učebnice češtiny a ona si právě láme hlavu se slovesy.

„My neříkáme, že máme v hlavě kaši, ale...“ ponouká studentku a její kolegy lektor Ondřej Diblík.

„Tofu! My řekneme mít v hlavě tofu!“ přidává se Vietnamka Duong Thuy Chi.

„A my, že máme v hlavě guláš!“ dodává Diblík.

Čeština patří k nejtěžším jazykům světa, máte hlavně koncovkami pádů, zájmeny, stupňováním nebo zvrátými slovesy. Přesto třeba ruština je údajně ještě složitější – cizinec z Ruska má s češtinou mnohem menší problémy než třeba lidé z arabských zemí nebo z Vietnamu.

Vůně, nebo smrad?

„V Česku jsem dvacet let,“ přiznává Duong Thuy Chi. Zatímco

její tři děti mluví česky výborně, nejstarší dokonce studuje prestižní brněnské gymnázium, ona chodí do kurzu pro začátečníky. „Děti mluví hůl vietnamsky a dobře česky, já naopak. Děti mě často opravují,“ dodává. Jako první větu se prý naučila říkat: „Achoj, jak sé maš?“

Cizinci často žijí v uzavřených komunitách, ve kterých se

domluví svojí mateřštinou, a to jim stačí. Vietnamitina nemá – na rozdíl od češtiny – žádné časy, takže pochopit základy trvá mnohem déle. Někdy se stává i to, že cizinci mají sice na začátku svého pobytu touhu se češtinu naučit, ale narazí na učitele, který je odradí.

„Měl jsem studenta, který tři roky nechtěl o češtině ani sly-

šet, protože jeho první učitel začal na první lekci tím, že mu předložil tabulku se skloňováním, časováním, pády, osobami a vidy. To by vyděsilo i rodilého Čecha,“ říká Diblík.

Ruské studentky Jelena a Nina sice mluví lépe než Thuy Chi, ale potýkají se s jiným problémem – někteří slovíčka mají v ruštině a v češtině právě opačný význam: Třeba vůňa.

Zatímco u nás jde o libou zklusnost, ruský je vůňa smrad. Nebo: my řekneme hrozny, Rusové užlsny. Potřápnit umí i naše rozlišování mezi slovy jet a jít: zatímco u nás se vyjádření pohybu liší tím, zda dotyčný má, nebo nemá kolečka, ruština (a vlastně třeba i angličtina) používá stejné slovo pro obojí. Navíc se do toho plete časování slovesa jíst – Rus řekne „Vy jedíte“ a myslí tím „Jíte“. Když se ho pak v Česku někdo zeptá „Kam jedete?“ – je zmaten a začne mluvit o tom, co měl k obědu.

◀ Vůňa z druhého konce planety. Ivana pochází z Peru, česky se učí pět let.

VÁCLAV ŠPALE
SERPENTINY ČASU

Dvojazyčné vydání příběhu židovské čtvrti, který se točí kolem synagogy na Palmovce v pražské Libni, začíná vysvěcením v roce 1858 a končí v současnosti.

*Novela bohemica,
132 stran,
cena 198 korun*

**Jazykové
zajímavosti**

- ▶ Na světě existuje 6 900 jazyků.
- ▶ Nejvíce lidí na světě mluví čínsky – zhruba miliarda.
- ▶ Největší slovní zásobu má překvapivě angličtina – asi 990 tisíc slov. U češtiny se to určuje hůř, prokazatelně má zhruba 300 tisíc slovních kořenů. Nejmenší slovní zásobu má jazyk taki taki – 340 slov, mluví se jím v Surinamu v Jižní Americe.
- ▶ Nejdelší české slovo nejneobhospodářovatelněji má 30 písmen, nejdelší anglické slovo pneumoultamicroscopicillcovoľcanoconiosis 45 písmen.

Křížní
tip 19

Bonjo
▼
mdš?
Bonum
mdne

W. SOMERSET MAUGHAM POSLEDNÍ PŮŠLÍNKA

Román klasika anglické literatury z roku 1919 byl inspirován životem geniálního francouzského malíře Paula Gauguina.

Prostor: 304 stran, cena 297 korun

KNIHA TIP 20

Nejtěžší jazyky

Guttessovova kniha reviduje uvrtí jako nejtěžší jazyk **chigwa**, kterým mluví indiánský kmen Ojibwa v Severní Americe. Na druhém místě je **kašitšba**, kterou se mluví na souostroví Huidu Ůwai na severozápadě amerického kontinentu. **Tahasariššba**, jazyk malého etnika Bjiccha v Dagestánu, je společně s **uskypateko-šiantalšba** jazyky v Číně považována za tři nej těžší jazyky.

Líbí se také obtížnost mluveného a psaného projevu: **jaha janaš jazyk** je nejtěžší čínština, **japanština** a **havanština**. Aby byl člověk schopný číst japonské noviny, musí ovládat 3 000 znaků. **Ůbš**, které končí v Japonsku dvanáctiletou povinnou školou docházky, skládá zložitky, v nichž musí prokázat znalost „pouhých“ 1 850 znaků – to je obtížné.

Americký jazykový institut dělí světové jazyky do tří skupin podle toho, jak jsou obtížné pro anglické rodilce mluvit. Mezi nejtěžší patří **francouzština**, **kašitšba**, **švédština** nebo **rusština**. Mezi středně obtížné náleží **němčina** či **bulharština**. A mezi nejtěžší **maďarština**, **ruština**, **vietnámština** či **čínština**.

→ **Tři statečné.** Duong Thuy Chi, Le Thi Hai a Tuong Thi Thanh Nhan se učí česky první rok.

Problémy ůšlá i naše změkčování, třeba spojení **di**, **ti**, **ni** nebo používání písmenka **š**. Obzvlášť komplikované je slovo **šestí**. Tam vadí nejen **š**, ale i dvě souhlásky po sobě.

„Nejhorší je, jak pořád používáte slovo samozřejmě,“ tvrdí Ukrajinka **Lena**, samozřejmě vyslovuje jako samozřejmě a trochu si na něm láme jazyk. A pak: **krk**, **prst**, **čtvrtek** i **fizek**, **březem**, **středa**, prostě **cokolí**, kde je kromě **šh** také **soubíasek** i **š**.

Nikdo z cizinců si kupodivu nestěžuje na záhadnost psaní měkkého a tvrdého **i**. Je to tím,

že i u náročných testů z češtiny se na správnost vyjmenovaných slov nebo přičestí minulého nebere ohled – stačí měkké **i**, normy jsou benevolentní a komise chápe, že pro cizince jsou pravidla psaní **ypsilonu** jako z jiné planety.

Váňa z Peru, těší mě

Člověk by čekal, že když je někdo cizinec a jmenuje se **Ivan**, pochází ze slovanské země. Omyl. Tenhle **Ivan**, kterému kamarádi běžně říkají **Váňa**, pochází z Peru. Sám se se, že na druhém konci planety je **Ivan** docela běžné jméno. V Česku žije pět let – a mluví výborně.

Těhdy si vzal do hlavy, že vystuduje elektrotechniku na vysokém učení technickém, protože o škole slyšel hodně dobrého. Když tu nenabízelí výuku v angličtině ani ve španělštině, riskl to s češtinou.

„Na první hodině jsem nerozuměl vůbec nic.“ Španělština nemá pády, jak je známe v češtině, skládá se pomocí předložek, takže mu česká gramatika dlouho nedávala smysl. „Jeden nebo dva roky to bylo těžké, až třetí rok mi čeština začala jít.“

Dnes už se mu přý zdají v češtině i sny. Knihy v češtině třeba studená zatím moc nečtou, ale **Váňa** se smíchem popisuje, jak sleduje české filmy, tedy nejraději jednoduché pohádky. „Třeba **Princezna ze sládky**. A **Mrsička**!“

„Ale to je ruská pohádka.“

„Já jsem ji viděl v češtině a taky tam byl **Ivan Váňa**,“ diví se Perušince.

V Brně žije i jeho bratr, se kterým běžně mluví španělsky. „Někdy se smějeme, protože já se ho zeptám ‚Jak se máš?‘ a on mi odpoví ‚Dobře‘ a až pak si oba řekneme ‚Aha, mluvíme česky, a ne španělsky.‘“

Češi cvičí angličtinu

Kurzy češtiny nabízí mimo jiné bezplatně devátým rokem Jiho-moravský regionální centrum na podporu integrace cizinců, částečně je hraje Jiho-moravský kraj. Řada z nich si platí i soukromé hodiny – hlavně ti, kteří češtinu potřebují k práci. K tomu, aby získali základní znalosti, stačí asi 75 hodin. Pak by se měli domluvit v obchodě, na úřadě nebo u lékaře.

Potíž bývá při jednání s cizineckou policií, u níž se musí hlásit. Řada policistů přý vůbec nemluví anglicky, natož jiným evropským jazykem, takže hned při prvním kontaktu chtějí po cizincích, aby používali češtinu ještě dřív, než měli šanci chodit do kurzu.

Lektor **Děblík** si vlná ještě jedné věci – hodot Čechů, když je oslovi cizinec, přejde do angličtiny v domnění, že bude konverzace jednodušší. Nebo proto, že cítí příležitost se v angličtině procvíčit.

Místo toho, aby cizinci trénovali češtinu, po nich chceme, aby nám pomáhali trénovat angličtinu.

Klára Kubickova@mfides.cz

NEZKUCE

KUBIS 631 RD RÝMAŘOV www.rymarev.cz

Dvoupokojová vila 4+2 + šš + garážové stání
Cena včetně základních služeb a DPH

2.289.650 Kč